

ΜΕΡΕΣ ΤΡΟΜΟΥ

(Συνέχεια)

‘Ο κορτός τῶν πυροβολισμῶν ποὺ ἔγινε πιὸ σύντομος, τοῦ διέκοψε τὶς σκέψεις.

— Πώ, πώ!.., ἀκουσε τὴ μάνα του νὰ φωνάζει.

Καὶ εἶχε ἀνάψει ἡ μάχη καὶ κροτοῦσαν οἱ πυροβολισμοὶ δῆμοιοι μὲ σπίθες φωτιᾶς, ποὺ τὴ φυσᾶ δυνατὸ χέρι.

— Μὰ ποὺ πάτε, ποὺ τρέχετε; ἀκουσε ἔαφνικὰ τὴν ἀδελφή του νὰ λέει.

— Τίνε; τὴ δώτησε προθάλλοντας στὴν πόρτα τοῦ δωματίου ποὺ εἴταν αὐτὴ καὶ οἱ ἄλλοι.

Κανεὶς δὲν τοῦ ἀπάντησε, ἀλλ’ ὅλοι εἶχανε σηκωθεῖ καὶ πλησιάζανε στὸ παράθυρο.

Μιὰ γειτόνισα εἶχε πάρει δρόμο ἀπ’ τὸ σπίτι της, γιὰ νὰ πάει κάτω καὶ νῦ μὴν ἀκούει τοὺς πυροβολισμούς. Καὶ πίσω της τρέχανε τὰ παιδιά της καὶ πιὸ πίσω, τελευταῖος, ὁ ἀντρας της, ἔνας κοντὸς μὲ γενάκια, γνωστὸς τοῦ ‘Αγη καὶ τοῦ πατέρα του. Κεῖται κίτρινος, κίτρινος.

‘Η ἀδελφὴ τοῦ ‘Αγη καὶ ἡ μάνα του μισοκρυμμένη αὐτὴ πίσω ἀπ’ τὴν κόρη της, τὴ συμβουλεύσανε νὰ μὴν προχωρήσει στὴν Καλλιθέα, γιατὶ μποροῦσε κάποια σφαίρα νὰ τοὺς ἔβρισκε, μόλις φεύγοντας ἀπ’ τὸ σπίτι τους ποὺ τοὺς προφύλαγε..

‘Ο ‘Αγης κοίταξε ἀφηρημένα κι ἀκούγε.

Ξαφνικὰ πρόσεξε στὸν ἀντικρυνὸ λόφο. Μέσα ἀπ’ τὰ νταμάρια, ἀπ’ τὶς ἀνώμαλες μεριὲς τοῦ λατομείου, εἶδε ἔνα στρατιώτη μὲ ὅπλο νὰ βγαίνει καὶ νὰ κρύθεται. Εἴτανε στρατιώτης ‘Ελληνας.

— ‘Ανοιξε τους!... εἶπε ἡ μάνα του.

— Μὰ πῶς νάνοιξομε! ἔκανε ἡ ἀδελφὴ του.

Αὐτὸς πετάχτηκε καὶ βγῆκε πρὸιν ὁ πατέρας του τὸν ἐμποδίσει.

Καθὼς βγῆκε στὴν αὐλή, γύρισε καὶ κοίταξε πρὸς τὸ λόφο. Εἶδε μερικοὺς Γάλλους μαυροντυμένους νάχουν

στραφεῖ πρὸς τὰ ἔκει καὶ νὰ ζαίνονται ὅτι τὸν βλέπουν
μὲ τὰ ὅπλα ἔτοιμα...

— Τώρα θὰ μούρθει καμμιὰ στὸ κεφάλι!... Στὸ
διάολο!... εἶπε.

Καὶ προχώρησε μὲ τὴ βεβαιότητα πὼς θὰ αἰσθανό-
ταν τὴ σφαίρα νὰ τοῦ περνᾶ τὸ κρανίο.

“Ανοίξε τὴν πόρτα. Ἡ γυναίκα καὶ τὰ παιδιὰ μπή-
κανε γρήγορα, καὶ πίσω ὁ ἄντρας τῆς.

Εἶδε τοὺς Γάλλους. Καὶ αὐτοὶ τὸν κοίταζαν χωρὶς
νᾶχουν ἀλλάξει ιὴ στάση τους...

— “Ἄχ, ἄχ, τίνε αὐτὸ πὸν πάθαμε, τὶ κακὸ εἰν’ αὐτὸ
πὸν μᾶς βρῆκε!... φώναξε ἡ γειτόνισσα μόλις μπῆκε μέσ’
στὸ σπίτι. Μὰ δὲ θὰ πάψου.ε!...

“Ο ἄντρας τῆς κάθισε κέθηγαλε σιωπηλὰ τὸ πακέτο
του καὶ πρόσφερε τσιγάρα.

“Ἡ Φανή καὶ ἡ Σαπφούλα πλησιάσανε τὰ κορίτσια
καὶ πιάσανε ὅμιλα.

“Ο “Αγῆς κοίταζε τὸ λόφο. Τοῦ φάνηκε πὼς πυροβο-
λοῦσαν καὶ ἀπ’ ἔκει. Καὶ θὰ πυροβολοῦσε ὁ στρατιώτης
ποῦδε νὰ κρίθεται.

Πρόσεξε, ἐνῶ οἱ ἄλλοι μιλοῦσαν καὶ ἡ ἀδελφή του
ἔφτιαχνε τὸ κυπέλλο τῆς, κ’ εἶδε καὶ μιὰ ἀκίνια ἀσπορή
μικρή, ἡ καλύτερα σὰ νὰ γινόταν κάποιος ρόζος ἀέρινος
γιὰ μιὰ στιγμή, στὸν ἀέρα.

Δὲν εἶπε τίποτα. Εδιαύμασε δμως πὼς οἱ Γάλλοι
ἀφῆσανε ἔτσι αὐτὸν τὸ λόφο. Καὶ “Ελληνες ληστές, ἡ
ἄνταρτες δὲ θὰ τόκαναν. Θάχανε λάθει τὰ μέτρα τους...

Κείνη τὴ στιγμὴ τὸ πῦρ, πὸν εἶχε μετριάσει, κ’ ἔκανε
τὴν ἀντικρινὴ κόρη πάλι νὰ φανεῖ στὴν πόρτα, ξανάρχισε
μὲ δρμὴ μεγάλῃ.

“Η πόρτα ἔκλεισε.

— Πώ, πώ!... Θεέ μου! φώναξε ἡ γυναίκα τοῦ
γείτονα, πώ, πώ, βοήθαι μας!... Θεούλη μου!

“Η μάνα τοῦ “Αγῆ κρατήθηκε καὶ δὲν τὴ βοήθησε
στὶς φωνές!

“Η δρμὴ τῶν πυροβολισμῶν, τὸ ἀδιάκοπο, ἔκανε τὸν
“Αγῆ νὰ ὑποθέσει πὼς γινόταν ἐπίθεση στοὺς Γάλλους.
“Ακουσε καὶ σάλπιγγα νὰ σημαίνει μὲ φωνὴ πὸν τὴ θάμ-
πωνε ὁ θόρυβος τῆς μάχης καὶ ἡ βουή ἡ μεγάλη, πὸν
εἶχε ὑψωθεῖ καὶ ὑψωνόταν, καὶ τότε τὸ πῦρ ἔγινε ἀκόμα

πιὸ σύντομο καὶ ὁ αρότος τῶν μυδραλιοθόλων πιὸ γρήγορος.

Καὶ γιὰ μιὰ στιγμὴ εἶπε πῶς θὰ βγάλουν ἀπ’ τὶς θέσεις τοὺς τοὺς Γάλλους, καὶ φαντάστηκε τοὺς "Ελληνας νὰ δροῦνε πάνω στὰ βράχια, ἐνῶ πολλοὶ νὰ πέφτουνε χτυπημένοι..."

Καὶ ὁ πατέρας τοῦ αὐτὸς σκέφτηκε γιατὶ τοῦ εἶπε:

— Νομίζω πῶς σκούρα θὰ τὴν ἔχουνε οἱ φίλοι μας οἱ Γάλλοι!... "Ακοῦς, ἄκοῦς!"...

— Τὶ μὲ μέλλει, ἔκανε ὁ "Αγῆς μὲ μιὰ νευρικότητα. "Ἐγὼ τοὺς ἔφερα κάτω ἀπ’ τὴν Ἀκρόπολη; Τί θέλανε δῶ;... Γιὰ νὰ προσκυνήσουν τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα, ἥρθανε μὲ τὰ δύλα καὶ τὰ πολυζόλα;

— Τὶ λέσ τώρα, τὶ λέσ! τοῦ ἔκανε ὁ πατέρας του. "Ἐδῶ ἥρθαν γιὰ νὰ μᾶς δώσουν τὴν ἑλεινθερία, δὲν τὸ κατάλαθες. Νὰ διώξουν τὸ χαφιεδισμό, ποὺ πρώτη φορά, πρώτη φορά παρουσιάζεται στὴν Ἑλλάδα!... Δὲν τὸ κατάλαθες;... Πάλι μοναρχ'! "Εσὺ εἶσαι ἔχθρος τῆς μοναρχίας καὶ τὰ λέσ αὐτιά!! Καὶ δὲν ξέρεις πῶς καὶ ἀν τοὺς νικήσουν τώρα, αὐτὲς εἶνε μεγάλες δυνάμεις καὶ θὰ μᾶς συντρίψουν; Γιὰ νάρθουν οἱ Γερμανοί; Μὰ δσο νάρθουν πάει, τελειώνει τὸ πανηγύρι!... Κέπειτα σὺ εἶσαι ἔναντίον τῶν πολέμων καὶ λέσ αὐτό;...

— "Άλλο εἶπα γώ, τοῦ ἀπάντησε ὁ "Αγῆς. Δὲν ἔπρεπε νὰ ἔρθουν...

— Καὶ ἀν δὲν ἔρχοντουσαν, αὐτοὶ ἔτοιμαζόντουσαν νὰ τοὺς χυτήσουν ἀπὸ πίσω!.. Πάλι σᾶλλον πόλεμο θὰ βάζανε τὸ ἔθνος!.. Καὶ σὲ τὶ πόλεμο, ποὺ ἔχουμε δῆλο θάλασσα!.. Μὰ πῶς ἄλλαξες τώρα;.. Μόνο νὰ σκεφτεῖς τοὺς ἔχθρούς μας!... "Ακου, ἄκου τί γίνεται!... Νὰ οἱ ἀντικρινοί μας θὰ χαροῦν...

Οἱ ἄλλοι δὲ μιλοῦσαν.

"Ο "Αγῆς τραβήχτηκε.

Τὰ τελευταῖα λόγια τοῦ πατέρα του τοῦ ξύπνησαν μῆσος πούλει ἔναντίον ἀνθρώπων ποὺ γιὰ πολιτικὰ εἶχε κάποτε μαλώσει Μῆσος ἔναντίον ἀνθρώπων ποὺ ὑποστήριζαν κόμιμα, ποὺ αὐτὸς νόμιζε πῶς ζητοῦσε νὰ φίξει τὴν ἑλευθερία, καὶ νὰ φέρει τὴ δουλεία τοῦ Μεσαιώνα, τὴν ἀπολυταρχία καὶ τὸ σκοτάδι.

Τούψεραν στὸ νοῦ καὶ τοὺς ἀντικρινούς, γιατὶ κι αὐ-

τοι εἴταν μὲ τὸ κόμμα τὸ ἀπολυταρχικό, καὶ τὸν εἶχαν πειράζει ἐλειδὴ ξέρανε πῶς ὁ πατέρας του εἴταν βενιζελικός. "Αντρες, γυναικες, κορίτσια δῆλοι φώναζαν καὶ βροίζανε τοὺς ἀντιθέτους τους.

— Καλὰ αὐτά, αὐτὰ ἂς τάφησουμε. Καλύτερα δὲ μοῦ λέσ; ἀν εἴμεθα μεγάλο πράτος, πολυάνθρωπο, θὰ τόκαναν αὐτὸ ποὺ μᾶς κάνουν τώρα; "Αν εἴμεθα σὰν τὴν Ἰσπανία;... ρώτησε σὲ λίγο τὸν ἔαυτό του.

— Μπά, τοῦ ἀπάντησε, σεβασμὸς τότε μεγάλος!.. Μήν τὸ ἐνοχλήσουν, μή, μή...

Στάθηκε σκεπτικός, κατσουφιασμένος.

Μὲ τὸ κεφάλι σκυμένο καὶ κοντὰ στὴν ἄνοιχεὴ πόρτα, ποὺ ἔβλεπε στὴ δύση, σκεπτόταν αὐτά, ἐνῶ μέσα στάλλο δωμάτιο, ἡ γυναίκα τοῦ γείτονα Μπιδάκη φώναζε καὶ παρακλοῦσε τὸ Θεὸ νὰ πάψουν οἱ πυροβολισμοί.

Τὴν ἄκουσε καὶ νὰ λέει :

— "Αχ, πῶς ἥθελα νάχα τὴν κεχδιά σου!... Ἐσένα δὲ σὲ μέλλει!..."

— Τί νὰ μὲ μέλλει; τῆς ἀπάντησε ἡ ἀδελφή του. Καὶ ἀν μέμελε τὶ θάκανα; Θάφτιαχνα τὴ θέση μου;... Γιὰ κοιτάτε, σᾶς ἀρέσει;...

Ο "Αγης ἔσκυψε κ' εἶδε τὴν ἀδελφή του νάχει φορέσει τὸ καπέλο πούφτιαχνε, ἔτοιμο πιά...

Οἱ πυροβολισμοὶ πάλι πάφανε καὶ κανεὶς δὲν ἀκούγόταν. "Εγινε τώρα ἡσυχία σωστή.

Στὴν πόρτα ξεφύτρωσε πάλι ἡ Πούλια, καὶ τὸ παράθυρο ἄνοιξε, ἵσως ἀπ' τὴν ἀδελφή της καὶ τὸ ἀδελφάκι της.

Οἱ γείτονες φύγανε γιὰ τὸ σπίτι τους καὶ στὴ γραμμή, καὶ ἀπὸ κοντά τους βγῆκε ὁ "Αγης, ὁ πατέρας του, ἡ ἀδελφή του, καὶ ἡ μάνα του μὲ τὰ μικρὰ ἀδέλφια του γιὰ νὰ δοῦνε.

Οἱ Γάλλοι μαζεμένοι σὲ παρέες, ἡ μιὰ κοντὰ στὴν ἄλλη, μιλούσανε δυνατά. "Απὸ μιὰ μεριὰ τοῦ λόφου ὅμως, κατεβάζανε μὲ δυσκολία πληγωμένους. Κ' ἔναν πούχαν κατεβάσει, τὸν εἶδανε νὰ βαδίζει σιγά σιγά, στηριγμένος ἀπὸ ἕνα συνάδελφό του.

“Η Πούλια τοὺς πλησίασε καθὼς αὐτοὶ εἶταν προσηλωμένοι κοιτάζοντας τοὺς πληγωμένους...

— Νὰ κι ἀπ’ αὐτοὺς λαθωμένοι ! εἶπε. “Ετσι ντέ!...

“Επρεπε νὰ λαθωθοῦν κι’ ἀπ’ αὐτούς!...

Κανεὶς δὲν τῆς ἀπάντησε. Αὐτὴ δημοσίευθησε :

— Γιὰ μὲ τὰ λινὰ τοὺς ἔχουνε χειμώνα καιρό!...

“Άλλους πληγωμένους κατέκαξαν ἀπ’ ἄλλη μεριά, καὶ καθὼς φαινόταν, τοὺς πήγαιναν σὲ σπίτια γειτονικά.

— Τὰ καῦμένα τὰ παιδιά, εἶπε ἡ ἀδελφὴ τοῦ “Αγη, ἐδῶ στὴν ξενητιά, ἔμεῖς οἱ “Ελληνες νὰ τὰ χτυπήσομε!...

— Μὰ γιατὶ θέλουνε νὰ μᾶς πάρουνε τὰ δῆλα κι αὐτοί; τῆς ἀπάντησε ἡ Πούλια.

— Γιατὶ πάμε, ἡ μᾶς πάνε μὲ τὸν Κάιζερ!... καί...

— Θὰ πάψεις ἐσύ! δυνατὰ τὴ διέκοψε ὁ πατέρας της.

— Οὗτε οἱ Γάλλοι αὐτοὶ φταίνε, Πούλια, μίλησε καὶ δ “Αγης, οὗτε οἱ “Ελληνες!... Λέω γιαντοὺς τώρα, ποὺ χτυπιοῦνται. “Άλλοι φταίνε ποὺ δὲν παρουσιάζονται σὲ σκοτωμούς!

— “Α, ναί, ἔκανε ἡ Πούλια τάχα ὅτι κατάλαβε.

— Καὶ δημοσίευθησε ξεκαρδισμένη στὰ γέλια νὰ τοὺς λέει γιὰ τοὺς διαβάτες, τὶ τοὺς ἔλεγε, πῶς τρέχανε...

Σιωπηλοὶ κοιτάζανε τοὺς πληγωμένους. Σὲ λίγο δημοσίευθησε, ἡ Πούλια ἀρχισε ξεκαρδισμένη στὰ γέλια νὰ τοὺς λέει γιὰ τοὺς διαβάτες, τὶ τοὺς ἔλεγε, πῶς τρέχανε...

Κανεὶς δὲν τῆς ἀπαντοῦσε, ἀλλ’ αὐτὴ τὴ δουλιά της. Επὶ τέλους βρυσάθηκε κ’ ἔφυγε σιγά, κουνητὰ καὶ μ’ ἀνοιχτὰ τὰ στραβά της πόδια.

— Στὸ διάδολο! μίλησε ὁ κύριος Γιάννης, κ’ ὑστερα γυρίζοντας στὴν κόρη του :

— Μὰ ἐσύ εἶσαι καλά; τῆς εἶπε. Δὲν ξέρεις ὅτι εἶνε ἀντίθετοι καὶ ὅτι εἶνε κακοὶ ἀνθρώποι;

— Καὶ τὶ μὲ μέλει; Νὰ μὴν πῶ τὶ αἰσθάνομαι; “Ω, ἀσε με!...

Εἶδαν ἔναν πληγωμένο νὰ τὸν μπάζουνε σ’ ἔνα γειτονικὸ σπίτι.

— Νὰ πάρουμε καὶ μεῖς κανένα, νὰ πάρουμε, εἶπε παρακλητικὰ ἡ Κατίνα στὸν πατέρα της.

— Καλὸ θάτανε, τῆς ἀπάντησε ὁ πατέρας της, ἀλλὰ δὲ βλέπεις πώς ἀπ' ἐδῶ δὲν τοὺς φέρονυνε.

— Θὰ σκοτώθηκε ἄραγε κανένας, ή ὅλοι πληγωμένοι θάνε;

‘Ο “Αγῆς θέλησε νὰ πιστέψει πώς μόνο πληγωμένοι θάτανε. ‘Ἄλλ’ ή προσοχὴ στράφηκε ψηλὰ πρὸς τὸ μνημεῖο.

‘Εκεὶ κοντὰ εἶδε νὰ κιτεβάζουνε σιγὰ μὲ ξυλοκρέ-
κατα, πολλά στὴ σειρά, ἄλλους...

Τραβήχτηκε.

— Δὲν πᾶμε μέσα, τοὺς εἶπε. Δὲν ἥθελε νὰ δοῦνε
κι αὐτοὶ καὶ νὰ λυπηθοῦνε.

Τὸν ἄκουσαν καὶ μπήκανε.

— Οἱ καῦμένοι! ἔκανε ἡ ἀδελφή του, λὲς νᾶνε καὶ σκοτωμένοι ;...

— Μπορεῖ! Μὲ τὶ παίζανε τόσες ὕδρες :

‘Η ἀδελφή του στάθηκε μιὰ στιγμὴ χωρὶς νὰ τὸν κοτάζει καὶ ὑστεροα τὸν ωτησε :

— ‘Απ’ τοὺς δικούς μας ἄραγε ἔχουνε χτυπηθεῖ ;

— Πολὺ ἄργα τοὺς σκέφτηκες! τῆς ἀπάντησε μὲ κάποιο θυμό.

Πάλι ὁ “Αγῆς βγῆκε σὲ λίγο ἔξω, καὶ πίσω του ὅλοι
ἔνας, ἔνας. ‘Άλλὰ κι’ ἀπ’ τὰλλα σπίτια εἶχανε βγεῖ γυ-
ναικες, παιδιά, ἀντρες, εἶχανε ξεφυτρώσει.

‘Ο “Αγῆς θυμήθηκε καὶ κύταξε στὸν ἄλλο λόφο, τὸν
ἀντικρυνὸ στὰ παράθυρα τοῦ σπιτιοῦ του.

Εἶταν ἔρημος, τίποτα δὲ φαινότανε.

Τὸ εἶπε ἔπειτα στοὺς δικούς του. Καὶ ἡ ἀδελφή του
τότε τοῦ εἶπε, πὼς κι αὐτὴ εἶχε δεῖ κάποιον νὰ κινεῖται,
νᾶνασηκώνεται μέσ’ στὰ βράχια, καὶ νόμισε πὼς θάτανε
Γάλλος ναύτης βαλμένος κεῖ γιὰ νὰ φυλάει.

— ‘Ισως πάψανε, θὰ τὰ συμβίθασαν τοὺς εἶπε ὁ πα-
τέρας του.

Αὐτὸ δταν πήγανε μέσα, θὰ τοὺς τόχε πεῖ δέκα φο-
ρές. Κάθε λίγο καὶ λιγάκι τόλεγε.

‘Ο “Αγῆς πίστενε πάλι πὼς ἀπ’ τὰ πλοῖα θάχαν
ἔρθει ἐπικουρίες μεγάλες σὲ κείνους ποὺ πολεμούσανε σὲ
ἄλλα μέρη, καὶ θάκαναν τὴν κυβέρνηση νὰ σκεφτεῖ
ἄλλοιως...

Πυροβολισμοὶ δημως ἀκούστηκαν ἀπὸ μακρυά κείνη τῇ στιγμῇ...

— Νά τα πάλι !...

Οἱ Γάλλοι διέλυσαν τοὺς κύκλους τους, καὶ ἔσπλωθηκαν πάλι κάτω, στὶς θέσεις τους, καὶ μόνο ἕνας ναύτης στεκόταν ὅρθιος. Αὐτὸς κουνοῦσε μιὰ σημαιούλα γρήγορα. Καὶ μὲν τότε πάλι πυροβολισμὸς μεγάλος ἀρχισε ὁ τόπος, ὃ μέρας ἐγένετο ἀπὸ κρότους, καὶ ἡ βουή ποὺ εἴτανε σὰ νᾶθγαινε ἀπ’ τὰ ἔγκατα τῆς γῆς καὶ σὰ νᾶρθε ἡ ὥρα ποὺ οἱ φωνὲς τῶν κολασμένων ἀκούγονται, ἀνεβαίνουν οἱ στεναγμοί τους, οἱ βλαστημέτες τους καὶ τρέχουν πάιω στὴ γῆ, παλι ὑψώθηκε.

Κείνη τὴν ὥρα τὰ κάρδα, οἱ σοῦστες φεύγανε ἀπὸ τὰ σφαγεῖα γεμάτα ζῶα σφριγμένα, καὶ στὸ δρόμο τοῦ τράμ φαινόντουσαν νὰ τρέχουν μὲν μανία

‘Ο δρόμος ἐρήμωσε πάλι, τὰ σπίτια κατάκλειστα καὶ τάντικοινὸ μὲ κλεισμένη τὴν πορτούλα καὶ τὸ παράθυρο.

— “Α δὲ θὰ πάψουνε, δὲ θὰ πάψουνε ! ἔλεγε μὲν ἀπελπισία ἡ μάνα τοῦ Ἀγγ.

— “Ἐγὼ δὲ μπορῶ μαμά μου, δὲ μπορῶ, εἶπε ἡ Φανή ἡ δευτερη κόρη της, τὰ πόδια μου ἔχουνε κοπεῖ

— Βρὲ δὲ ντρέπεσαι, τῆς ἔκανε ὁ Ἀγγες. Μπά ! ἄλλη κυρὰ Μπιδάκη μᾶς βρῆκε !

— Καὶ κάθεται στὴ θέση της ! εἶπε ἡ ἀδελφή του ἡ μεγάλη.

— Βρὲ ναί !

— “Ω, ὤ !... ἔκαναν μαζὶ καὶ ἔλαθε μέρος καὶ ἡ μικρούλα του ἀδελφή.

— Αὐτὸς τὸπαθεῖς, καῦμένη, γιαὶ κάθισες στὴν καρέκλα ποὺ καθόταν ἡ Μπιδάκη. Εἶχε ἀφήσει ἔιεῖ φαίνεται ἔνα κομμάτι ἀπὸ τὴν τρομάρα της καὶ τὸ πῆρες !

Καὶ οἱ κρότοι τῆς μάχης ἔακολουθοῦσαν, ἀλλὰ μαζὶ ἀκουσε δ “Αγγες καὶ ἔναν κρότο βουέδο, μεγάλο καὶ δμοιο μὲ χτύπημα μεγάλου τυμπάνου...

— “Ω, ὤ !... εἶπε μὲ τὸ νοῦ του, ἔχουμε στὴ μουσική μας καὶ γκράν κάσα !...

Αὐτὸς τὸν φόβησε “Αν ἀρχίζαν καὶ μὲ τὰ κανόνια, πιὸ σπίτι θάμμενε δρυθὸ ἔκει ;

Καὶ πάλι ἀκουσε μέσο στοὺς πυροβολισμοὺς καὶ τὴ βουή τῆς μάχης, τὸν κρότο αὐτὸν τὸ μεγάλο καὶ ὑπόκωφο.

”Απὸ ποιανοὺς νάτανε; ”Απ’ τοὺς Ἀγγλογάλλους, ἢ ἀπ’ τοὺς Ἑλληνες;

Δὲν εἶπε τίποτα στοὺς ἄλλους. ”Άλλος ἡ ἀδελφή του σε λίγο, ποὺ ἄλλοι χτύποι τέτοιοι, δένας κοντά στὸ ἄλλον, ἀκούστηκαν, εἶπε:

— Γάκοῦτε;... Καὶ κανόνια!...

Μὲ μιᾶς, δύμως, ἔγινε ἡσυχία. Οἱ πυροβολισμοὶ πάψανε, λίγο μακριὰ ἀραιοὶ ξακολούθησαν, ἀλλὰ σώπασαν κι αὐτοί.

”Ολοι ἔξω πάλι. Οἱ Γάλλοι σὲ κύκλους ὅρθιοι, κι ἄλλοι καθισμένοι στὰ βράχια μιλούσανε δυνατά.

Καὶ ἡ μέρα εἶχε γείρει πιὰ στὴ δύση. Σὲ λίγο τὸ σκοτάδι σιγά, σιγὰ θὰ χυνόταν.

”Άλλὰ μέσα ἀπ’ τὴν πόλη, καὶ πάνω στὴν ἡσυχία ποῦχε πέσει κεῖ, ἥρθε θόρυβος μεγάλος, μιὰ ἵσχη τρομερή, ἢ δέντρος τῆς ἵσχης, καὶ πλήθος πυροβολισμῶν...

— Μὰ μέσα χτυποῦνται ἀκόμα, εἶπε δέ πατέρας τοῦ ”Αγη.

Πέρασε λίγο.

”Ενας διαβάτης περπατῶντας γρήγορα, περνοῦσε, καὶ τὸν ρώτησαν.

— ”Ο στρατὸς πολεμᾶ μὲ τοὺς Βενιζελικούς, τοὺς εἶπε. Χώρισε σὲ δέκα, δέκα ἄτομα καὶ τοὺς χτυπᾶ!... Αὗτοὶ χτυποῦνται ἀπ’ τὰ παράθυρα!...

— Ξέρετε τὶ ἔχει γίνει; τοὺς εἶπε δέ κὺν Γιάννης, δταν δέ διαβάτης ἔφυγε, δέ στρατὸς φαίνεται νὰ τὴν ἔταθε, ἢ τὸν ἀπέσυραν καὶ βγάζει τὸ ἄχτι του στοὺς Βενιζελικούς!... ”Άλοιμονο στὸν κοσμάκη!...

— ”Αν εἶνε αὐτό, τὸν ἀπάντησε δέ γιός του.

”Αοχιζε νὰ σκοτεινιάζει. Τὰ φανάρια δὲν εἶχαν ἀνάψει, καὶ τὸ σκοτάδι ἔπειρτε παντοῦ.

Πάνω στὸ λόφο οἱ Γάλλοι μιλούσανε δυνατά, μιλούσανε. Τὰ σπίτια πάλι ἔκλειναν, καὶ μόνο στὸ ἀντικρυνθεῖταν ἡ πόλη ἀνοιχτή, καὶ τὸ παράθυρο καὶ ἀπ’ ἔξω γυναικες καὶ δυὸ παιδιά.

Εἶδε δέ ”Αγης τὴ μεγάλη καὶ πυκνὴ σειρὰ τῶν κυπα-

ρισσιῶν, ποὺ πρὸς τὴ δύση εἴτανε, καὶ τοῦ φάνηκε σὰ σκιές πολεμιστῶν, ποὺ στὴ γραμμὴ καὶ ἡ μιὰ κοντὰ στὴν ἄλλη, μὲ σκυμμένα τὰ κεφάλια, κατέβαιναν στὸν "Αδη...

Ξαφνικὰ ἔνας βρόντος ἀπ' τὴ θάλασσα ἥρθε, σὰ νᾶνοιξε κάποιος δαίμονας τὸ στόμα του, ἀφοῦ πρώτα πλησίασε σιγὰ κοντά, καὶ κάτι φώναξε μὲ φωνὴ μαύρῃ καὶ κόκκινῃ.

— "Ω, ὦ!... ἔκανε ὁ πατέρας τοῦ "Αγη.

— Κανόνι!...

— Σὰν ἀσφαιρο δῆμως, μοῦ φάνηκε.

— Κάτι θὰ εἰδοποιεῖ.

Δὲν πέρασε πολύ, καὶ ἄλλος δῆμοιος κρότος τάραξε τὰ πάντα, κένα μουγκριτὸ δῆμως, τώρα, ποὺ ἔτρεχε στὸν ἀέρα, καὶ μὲ μιᾶς ἄλλος κρότος, ἄλλος, πολλοὶ βροχηδὸν νὰ πέφτουνε...

— Μπομπαρδίζουν τὴν "Αθήνα!..."

— Τὶ τρέχει, τὶ εἶνε; φώναξε ἡ Πούλια ἀπὸ πέρα.

— Νὰ τὶ ἔκανε ὁ Βασιλιᾶς σας!... Τὴν "Αθήνα μπομπαρδίζουν!... Νὰ τὶ ἔκανε!... τῆς ἀπάντησε ἀγριεμένη ἡ ἀδελφὴ τοῦ "Αγη.

Καὶ μπήκανε μέσα. Ἀλλὰ τὰ κανόνια πάφανε καὶ πάλι νά, ἡ ἡσυχία.

Καθισμένοι κοντὰ στὸ παράθυρο μιλούσανε σιγά. "Ενας διαβύτης τοὺς εἶπε ἄλλα νέα.

Τὸ παλάτι γκρεμίστηκε, ἐπίσης οἱ στρατῶνες, τὸ Ζάπειο.

Εἶχαν ἀνάψει φῶς. Κλείσανε τὰ ἔξωφυλλα καὶ πήγανε στὴν τραπέζαριά.

Τὰ φασόλια, ποὺ θάχαν καεῖ, ἀν δὲν ἔσθυνε ἡ φωτιά, εἴτανε λυωμένα σχεδόν.

Γύρω στὸ τραπέζι τρώγανε σιωπηλοί, ἀφοῦ κάτι, στὴν ἀρχή, εἶπαν. "Ο καθένας λέσ κ' εἶχε διμιλία μὲ τὸν

έκαντό του, ποὺ τούλεγε πολλά, μὰ πολλά, καὶ δὲν εἶχε
ἀνάγκη ἀκούσει ἄλλον...

Πάνω στὸ φαῖ, ἔνας κρότος τρομερὸς κλόνισε τὸ
σπίτι.

— Θεέ μου !

— Πάλι ! ..

“Ακουσε δὲν Ἀγῆς τὴν ὁδίδα νὰ τρέχει, νὰ τρέχει
μουγκούζοντας, σὰ θεριό, τέρας βγαλμένο, ξερασμένο ἀπ’
τὸ στόμα τοῦ Ἀδη, ἐπειτα νὰ γέρνει μὲ μιᾶς καὶ χτύπο
δυνατό. Μαζὶ νόμισε πὼς ἀκούσε καὶ πέτρα, σπάσιμο πέ-
τρας ἥ κύλισμα...”

Εἶχαν τελειώσει τὸ φαῖ, ὅταν ἡ Κατίνα τοὺς λέει :

— Μιὰ λάμψη !

Τὰ μικρὰ μείνανε μὲ τὸ ψωμὶ στὸ χέρι, καθὼς ἑτοι-
μαζόντουσαν νὰ τὸ φέρουνε στὸ στόμα τους, περιμένον-
τας. Ἀργησε.

— Μπά, δὲν εἶνε, εἶπε δὲν πατέρας της.

— Τὶ λέσ ! ἔτσι καὶ πρὸν ἔκανε !

Κρότος τράνταξε τὸ σπίτι, τὸ ἔκανε νὰ σπαρταρίσει
σὰ ζῶο μικρὸ στὴ φωνὴ λεονταριοῦ.

“Ο Ἀγῆς κοίταξε ἔξω ἀπ’ τάναστρομένα κουρτινάκια.

Εἶδε τὰ σύννεφα μαῦρα, ἀραιά, σὰ μαῦρα μαλλιὰ
ἀραιά, νὰ φωτίζονται θαμπά. Καὶ ἡ ὁδίδα ἔτρεχε μουγ-
κούζοντας, ἔτρεχε ὡς ποὺ φάνηκε νὰ ἔγειρε καὶ νάπεσε.
Περίμεναν ἄλλη. Ἄλλ’ ἡ ὥρα περνοῦσε καὶ κανεὶς βρόντος.

— Πάει πιά ! εἶπαν.

Ἐτοιμαστήκανε νὰ κοιμηθοῦν καὶ σκεφθήκανε νὰ
πέσουνε ντυμένοι. Καὶ δὲν Ἀγῆς καὶ δὲν πατέρας του πή-
ρανε δύπλο κοντά τους.

— “Αν καὶ δὲν πιστεύω νὰ χρειαστοῦν. Ἐχουμε
τοὺς Γάλλους ἔδω, εὐτυχῶς ἐμεῖς ! εἶπε δὲν κὺρο Γιάννης.

Πλαγιάσανε ντυμένοι, ἄλλ’ δὲν Ἀγῆς σηκώθηκε, γιατὶ
ἡ βουνὴ καὶ οἱ πυροειδισμοί, ποὺ ἀκούσει νὰ ἔρχονται ἀπὸ
μακριά, τοῦ φέρανε ταραχή. Ἀνοιξε σιγά τὸ παράθυρο.

Μιὰ βουνὴ καὶ θόρυβος τρομαχτικὸς δύπλων ἔρχόταν
ἀπ’ τὴν πόλη, ὑψωνότανε μακριὰ μέσ’ στὴν ἄγρια νύχτα...

Καὶ εἴταν ἔρημιὰ γύρω κεῖ, ἔρημιὰ καὶ μαυρίλα.
Φωσάκι δὲν ἔλαμπε στὰ σπίτια ὅλα τριγύρω.

"Ηξερε δ "Αγῆς, πώς τὰ περισσότερα ἔκει σπίτια εἰ-
τινε Βενιζελικά, καὶ ὅλα θάχαν τώρα καιδιοχτύπι τρομερό.

"Ενα βῆμα μέσ' στήν ήσυχία. Σκόνταψε. Κάποιος
περονοῦος.

"Ο "Αγῆς, μόλις δ ἄνθρωπος ποὺ περνοῦσε μαῦρος,
σὰ σκιὰ μέσ' στὸ σκοτάδι τῆς κόλασης, ἔφθασε κοντά,
τὸν φώνηξε σιγὰ σιγὰ καὶ τὸν ρώτησε.

— "Έχουνε βάλει, τοῦ εἶπε δ ἄνθρωπος αὐτὸς μὲ
βραχνὴ φωνή, χέρι στὺντος Βενιζελικούς, καὶ δίνουνε!..
Ρουθούνι δὲ θὰ μείνει ἀπ' αὐτούς! Μπαίνουνε στὰ σπί-
τια καὶ τοὺς περνοῦνε πέραι, πέραι!...

"Ο ἄνθρωπος, ποὺ κατάλιψε δ "Αγῆς πὼς εἴταν βα-
σιλικός, ἔφυγε γρήγορα πάλι, καὶ χάθηκε μέσ' στὸ σκοτάδι
σὰ νὰ γίνηκε ἐνα μ' αὐτό.

Οἱ πυροθολισμοί, δ θόρυβος, δ τρομερὸς ἀχὸς ἀπ'
τὴν πόλη, ὑψώθηκαν πάλι δυνατά. Εἴτανε σὰ νάνοιξε ἡ
κόλαση καὶ ξερνοῦσε, πετοῦσε ὅτι κακὸ εἶχε στὴ μεριὰ
ἔκείνη τῆς γῆς...

"Εμεινε λίγο ἀκούοντας. "Ενόμιζες, ἔλεγε ἔπειτα δ
"Αγῆς πὼς οἱ νεκροὶ ὅλων ἔκείνων τῶν κατακτητῶν, ποὺ
είχαν πεθάνει, ἡ σκοτωθεὶ στὴν πόλη αὐτῇ, ἀπὸ αἰῶνες,
ἄντρες βουτημένοι στὸ αἷμα καὶ στὴν ἀσέλγεια νάχουνε
βγεῖ, πεταχτεὶ ἀπ' τοὺς τάφους τους, νάχουνε βρουκολα-
κιάσει κείνη τὴν νύχτα καὶ τρέχανε οὐρλιάζοντας καὶ ζη-
τῶντας αἷμα νὰ σδύσουνε τὴ δίψα τους, δίψα ποὺ ἀπὸ
χρόνια καὶ χρόνια τοὺς ἔκαιε...

Τὸ πρωΐ πετάχτηκε ἀπ' τὸ κρεβάτι του, καὶ βγῆκε
γρήγορα στὴν αὐλή, καὶ κοίταξε στὸν ἀπότομο καὶ φαγω-
μένο στὰ πλευρὰ ἀπ' τὸ λοστὸ καὶ τὰ φουρνέλα λόφο.

"Ο λόφος εἴταν ἔρημός! Οἱ Γάλλοι δὲ φαινόντουσαν.

Μαζί, ἡ ἀπὸ κοντά του, βγήκαν καὶ οἱ ἄλλοι στὴ
σειρά, καὶ τελευταῖος δ πατέρας του χωρὶς κολάρο, καὶ
μὲ πρισμένα μάτια.

— Μὰ τὶ γινήκανε; ρώτησε ἡ μάνα του γιὰ τοὺς
Γάλλους.

— "Ισως νὰ πήγανε μέσα, ἄλλο δὲν εἶνε, τοὺς εἶπε

δ "Αγης. Τί νὰ κάνουνε πάνω στὸ βράχο καὶ μέσα στὸ κρύο.

Τὸ σκέφτηκε αὐτό, ποὺ εἶπε, καὶ εἶδε ἔνα φόβο...

"Η μάνα του καὶ ἡ ἀδελφή του εἶχαν ἀνοίξει τὰ παράθυρα τοῦ σπιτιοῦ, γιὰ νὰ στρώσουνε, νὰ τινάξουν τὰ κρεβάτια. Αὐτὸς πῆγε στὸ μαγεριό, ὅπου μέσα προσπαθοῦσε ὁ πατέρας του, μὲ ξύλα καὶ πελεκούδια, νὰ ψήσει καφέ.

Στάθηκε γιὰ λίγο, καὶ μιλήσανε. Δὲν τοῦ εἶπε τίποτα γιὰ τὸ φόβο ποὺ τοῦ ἥρθε, ἀφησε τὸν πατέρα του νὲ πιστεύει, πὼς ἔτσι θάταν, οἱ Γάλλοι θὰ πήγανε μέσα καὶ τὰ πράγματα σιάξανε... "Ο στρατός, ἀφοῦ ἔειθύμανε σὲ κάμποσους Βενιζελικούς, ἡσύχασε.

Βγῆκε πάλι στὴν αὐλὴ καὶ κοίταζε πάνω στὸ λόφο. Τρόμαξε. Εἶδε μιὰ μορφὴ "Ελληνα στρατιώτη μὲ τὸ ὅπλο στὸ χέρι, νὰ παρουσιαστεῖ!

— Αὐτὸς τί θέλει ἔκει; ωτησε τὸν ἑαυτό του καὶ ζαλίστηκε.

Κείνη τὴ στιγμὴ ἀπὸ μακριὰ ἥρθε βροχὴ πυροβολισμῶν...

Μπῆκε μέσα.

— Ακοῦς; τοῦ εἶπε ἡ μάνα του κιάφισε τὴ σκούπα ποὺ κρατοῦσε, χάμω.

— Μὰ τουφεκίες δὲν εἶνε αὐτές; ἀκούσε τὸν πατέρα του νὰ λέει, καὶ τὸν εἶδε στὴν πόρτα νὰ φανεῖ.

Πίσω διώρεις ἀπ' τὸν πατέρα του, ἔγινε ἔνα τσιτσιότισμα ποὺ κάνει τὸ χύσιμο γεροῦ σὲ φωτιά. "Ο κὺρο Γιάννης στράφηκε γοήγορα:

— Πώ, πώ! ἔκανε ὑψώνοντας τὰ χέρια, πάει ὁ καφές...

Καὶ ὅρμησε μέσα.

Πάνω σ' αὐτὸς ἡ Σαπφούλα ἔσυρε τὸν "Αγη ἀπ' τὸ σακκάκι..."

— "Η Κατίνα σὲ θέλει τοῦ εἶπε.

— "Ω, ἀλλοίμονο, τὶ θὰ γενοῦμε, ἔκανε ἡ μάνα του, καθὼς αὐτὸς πήγαινε στὴν ἀδελφή του, τὴ μεγάλη.

Τὴν εἶδε στὸ παράθυρο νὰ μιλᾶ μὲ τὴν ἀντικρυνὴ κόρη, τὴν Πούλια.

— "Ελλα νάκουόσεις, τοῦ εἶπε ἄμα τὸν ἔνοιωσε νὰ τὴν

πλησιάζει, στρέφοντας λίγο τὸ κεφάλι της ἀπ' τὸ παράθυρο. Κ' ὑστερα σιήν. Πούλια :

— Μὰ νάνε ἀλήθεια; τὴ δρώτησε.

— Τὶ ἔκανε λέει; νάνε ἀλήθεια; φώναξε ἡ Πούλια μὲ μιὰ φωνὴ ποὺ τοῦ φάνηκε σὰ γαύγισμα σκυλιοῦ, ἀλήθεια, κι ἀλήθεια εἶνε, ὅπος σὲ βλέπω καὶ μὲ βλέπεις! Αὐτοὶ δλοι πήρανε δρόμο καὶ φύγανε γιὰ τὰ καράδια τους!... Ὁ στρατός μας τοὺς τσάκισε, τοὺς ἔκανε μαντάρα πρὸ πάντων στοῦ Ρούφ!... Ἐκεὶ ἔγινε λένε!... τρομάρα ἦτανε! Τώρα τὰ βάλλανε μὲ τοὺς βενιζελικούς!... Αὐτοὶ χτεῖς χτυποῦσαν τὸ στρατό μας ἀπ' τὰ παράθυρα! κάνανε λέει κίνημα γιὰ νὰ φέρουνε τὸ Βενιζέλο βασιλιά!... Ακοῦς νὰ κάνουνε τό Βενιζέλο βασιλιά!.. Τὰ μοῦτρα του. Μὰ τὶ θὰ πάθουνε σήμερα!... τὸν τάραχό τους θὰ πάθουνε!.. Τοὺς κυνηγοῦνε λέει σὰν τοὺς λύκους καὶ ὅπου τοὺς βροῦνε, στὸ κεφάλι!... Θὰ τοὺς δώσουν!...

‘Η φωνή της ἔπαιψε λίγο, ἔπειτα ἀκούστηκε πάλι :

— Ἄμ’ οἱ ἔμποροι, πῶς σοῦ φάίνεται, καὶ οἱ ἔμποροι νὰ χτυποῦνε κι αὐτοὶ ἀπ’ τὰ παράθυρα τους τὸ στρατό μας; Τὸ πιστεύεις; Ἀλλὰ τὶ ἔχουνε νὰ τραβήξουνε κι αὐτοὶ τώρα!.. μαρτύρια θὰ πάθουνε!... Πάνε καὶ τὰ μαγαζιά τους. πάνε καὶ τὰ κεφάλια τους.

‘Ο ”Αγῆς εἶχε ταραχτεῖ. Τότε, σκέφτηκε, οἱ Γάλλοι καὶ οἱ ”Αγγλοι μᾶς ἀφήκαν στὸ ἔλεος ποίου; Οὐ, φοίκη!.. Σὲ ἔναν ποὺ ἀπὸ καιρὸ φοβέριζε πῶς θὰ σφάξει καὶ θάρπαξει!..

Τὸ δτι χτυποῦσαν ἀπ’ τὰ παράθυρα οἱ βενιζελικοὶ καὶ πρὸ πάντων οἱ ἔμποροι τοῦ φάνηκε παράδοξο. Δὲ μποροῦσε νὰ τὸ πιστέψει. ”Ισως νὰ πυροβολησαν μερικοί, ὅταν τοὺς ἐπετέμηκαν...

— Εἶνε ἀστεῖο, τοῦ εἶπε ὁ πατέρας του, ὅταν τοῦ τὸ διηγηθῆκαν, καὶ νὰ μιλῇ κανεὶς ἀκόμα γιὰ τέτοια πράμματα!... ”Ανθρωποι, οἰκογενειάρχαι νὰ πυροβολοῦν τὸ στρατὸ ἀπ’ τὰ παράθυρα!... ”Ἐκαναν κίνημα! Ξέρεις τὶ φοβοῦμαι; κ’ ἔτσι θάνε! Αὐτοὶ ποὺ τὸ βγάλανε αὐτό, ξητοῦνε, τάχα πῶς ἔγινε κίνημα, νὰ σκεπάσουν κακὰ μεγάλα ποὺ θὰ λάνονται κέχουνε κάνει. ”Εγίνε κίνημα, καὶ τὸ κράτος τοῦ γόμου!.. Γιατὶ κουνᾶς τὸ κεφάλι σου;...

— Γιατί, πατέρα, νὰ σοῦ πῷ; .. ὅλα τὰ πιστεύω!.. Τὸ φοβοῦμαι!... Ἡ κομματική μας μανία... Κέπειτα δλοι

ἔχουμε τρελαθεῖ, καθὼς φαίνεται, δλος δ κόσμος!...

— Τὶ μοῦ τσαμπουρνᾶς τώρα ἔσύ;...

— Νὰ τὶ τσαμπουρνῶ!... "Ακούσε! Απὸ τότε ποὺ πέρασε δ κομήτης, κεῖνος, δὲ θυμοῦμαι πῶς λεγόταν, ποὺ λέγανε πῶς θὰ κατάστεφε τὸν κόσμο, πάνε τὰ μναλὰ τῶν ἀνθρώπων! Κάτι ἔρριξε στὴ γῆ! Απὸ τότε ἄρχισε δη μανία τῶν πολέμων!... "Αρχίζω νὰ πιστεύω τοὺς παλιούς... "Ολος δ κόσμος ἔχει τρελαθεῖ..."

"Ο πατέρας του ὠχρός γύριζε ἀπ' τόνα δωμάτιο στ' ἄλλο, καὶ κάποτε καταριώταν τὴν ὕρα ποὺ ξανάρθε στὴν Ἑλλάδα.

Καὶ δη ἀδελφή του, αὐτὴ τὴν φορά, εἶχε χάσει τὸ θάρρος της.

Καὶ ἀπ' τὴν πόλη ἐρχόταν δ κρότος τῶν τουφεκιῶν καὶ βουὴ μεγάλη...

Φάγανε ἔνα κομμάτι ψωμὶ μόνο. Μιὰ σκέψη εἶχαν δλοι, κι αὐτὴ τοὺς βασάνιζε:

"Άν θὰ κατηφόριζαν, ἀν ἐρχόντουσαν καὶ πρὸς τὰ ἔκει, στὶς μικρογειτονιές; Οἱ γείτονες, καὶ μάλιστα οἱ ἀντικουνοὶ τοὺς ξέρανε, πῶς δὲν εἴτανε Βασιλικοί δὲ θὰ τοὺς μαρτυροῦσαν, θὰ τοὺς ἄφιναν ἔτσι;..."

— Μιλοῦσες πολὺ ἔξω σύ; ρώτησε τὸν "Αγη δ πατέρας του.

— "Ακοῦς δὲ μιλοῦσα!... μιλοῦσα καὶ παραμιλοῦσα!.. Μὰ ποὺ μποροῦσα νὰ φανταστῶ, πῶς θὰ γινόντουσαν αὐτά!... Χτυποῦσα δμως καὶ τοὺς δυὸ πολλὲς φορές, καὶ μὲ ξέρανε, πῶς δὲ μᾶρεσε δ πόλεμυς, οὕτε οἱ βασιλειάδες!... Τώρα ξέρεις τὶ λέω; Νὰ πάτε σεῖς δλοι στοῦ Καλόνα καὶ νὰ μᾶφήσετε μένα δῶ νὰ φυλάω τὸ σπίτι.

Εἶχε ἀπὸ πρὸν σκεφτεῖ τὶ θάκανε. Θὰ τοὺς χτυποῦσε, δταν ἐρχόντουσαν, θὰ προσπαθοῦσε νὰ σκοτώσει δσο μποροῦσε περισσότερους, κέπειτα στὸ τέλος, θᾶδινε κι αὐτὸς μιὰ στὸ κεφάλι του...

— Τὶ λέσ! τοῦ εἶπε δυνατὰ δη ἀδελφή του, νὰ σ' ἀφήσουμε!... "Ολοι μαζὶ θὰ πάμε!..."

— Νὰ σᾶφήσουμε ! τοῦ φώναξε ἡ μάνα του. Νὰ πάμε ὅλοι στὸν Καλόνα !

— Μὰ ἔκει θὰ εἴμαστε πιὸ καλά ; εἶπε ὁ πατέρας τὸν σιγά. Δὲν εἶνε κι' αὐτός Βενιζελικός ; Ἐγὼ φοίτημαι μην πάνε πρῶτα ἔκει. Τὸν καλύτερο εἴτανε νάφευγε κατείς !

Ο "Αγῆς πῆγε ίσαμε τὸ παράθυρο καὶ σήκωσε τὸ κουρτινάκι... .

— Μή, μή ! .. τοῦ ἔκανε ἡ μάνα του, κ' εἶνε αὐτοὶ οἱ βρωμάνθρωποι ἐδῶ ! ..

Τραβήχτηκε, ἀφοῦ κατέκασε τὸ κουρτινάκι.

— Ναί, νὰ φεύγαμε εἴταν τὸ καλύτερο, εἶπε, ἀλλὰ πῶς νὰ φύγεις, γιὰ πέ μου, πατέρα, χωρὶς λεφτά ; "Εχεις ; "Όχι, καὶ ποὺ νὰ πάμε ; Εἴμαιπτε τόσοι ἀνθρωποι... .

Καὶ τὴν ἄλλη μέρα κλεισμένοι ἄκουγαν τοὺς πιροβολισμούς.

Βλέπανε τὰ τράμ νὰ περνοῦν, καὶ κρυθόντουσαν, σὰ νάχαν κάνει κάποιο κακό, σὰ γάιαν δχι στὴν πατρίδα τους, ἀλλὰ σὲ ξένο καὶ ἀγριό μέρος, ποὺ κυνηγοῦν τοὺς ἀλλόφυλους καὶ τοὺς ξένοτωνουν.

"Η μάνα του καὶ ἡ ἀδελφή τοὺς βγήκαν ὅμως, καὶ τοὺς φέρουνε εἰδήσεις.

Τοὺς βενιζελικοὺς σωρηδὸν τοὺς ὀδηγοῦσαν στὶς φυλάκες, ἀφοῦ τοὺς ἔδερναν πρῶτα ἀλύπητα. Καὶ τὸ δήμαρχο τῶν Ἀθηνῶν, ἔνα γεροντάκι, τὸν πιάσανε καὶ ἀφοῦ τὸν δείρανε, τὸν κλείσανε μέσα μὲ ἄλλους πολίτες κάλους.

Τοὺς φέρανε καὶ μιὰ εἰδηση ποὺ τοὺς τάραξε πολύ. Πώς πολλοὺς ἀπ' ἔκεινους ποὺ ἔπιαναν, τοὺς σκότωναν ! Ἐκατόνταδες εἴχανε σκοτώσει σὲ μιὰ μεριὰ ποὺ τοὺς πήγαιναν, πίσω ἀπ' τὸ Σιφιλιδικὸ νοσοκομεῖο. Τοὺς πήγαιναν πρῶτα σὲ κάποιο συνταγματάρχη, καὶ αὐτὸς ἔλεγε :

— Τὶ μοὺ τὸν φέρατε μένα ; Στὸν ποφρονδαρχεῖο ! ..

Καὶ τὸ ὑποφρονδαρχ-ιο εἴτανε γὰ τοὺς πάνε πίσω ἀπ' τὸ Σιφιλιδικὸ νοσοκομεῖο καὶ νὰ τοὺς θανατώσουν. Σωροὶ πτωμάτων βρισκόντουσαν ἔκει.. .

— "Ω, ἔκανε ὁ πατέρας τοῦ "Αγῆ ἄμα τάκουσε, αὐτὸ δὲν εἶνε μέρος νὰ μένει κανείς ! μακριά, μακριὰ ἀπ' ἐδῶ, ποὺ καταραμένο νάνε τὸ αἷμα τόσων συγγενῶν

μας καὶ τῶν παπούδων μας, ποὺ τὸ χίσανε γιὰ νὰ γίνει
ἔνα τέτοιο κράτος!

— Μὰ αὐτοὶ εἶνε ἀνθρωποφάγοι! εἶπε ἡ μάνα του.

— Εἶνε ἀλήθεια, εἶπε καὶ ὁ "Αγῆς, πῶς αὐτὸ τὸ
κράτος δὲ μουτζουρωμένες σελίδες κατώρθωνε νὰ κάνει
τώρα, ἂν εἶνε ἀλήθεια ἀντά, θὰ κάνει καὶ κατάμαυρες!..."

(Συνέχεια καὶ τέλος στὸ ἐπόμενο)

LIV. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

ΔΙΣΤΑΓΜΟΙ

Παιδούλα ὡς 12 χρόνων. Μὲ κάτι μάγουλα ρόδινα
ἀπ' τὴν ἄνθηση τῆς ζωῆς καὶ τῆς εὐτυχίας. Μ' ἔνα σῶ-
μα τρεμουλιαστό, ὥραιότατο. Δέρμα λευκό, τόσο λευκό
σὰ μάρμαρο. Σάρκες ποὺ ἀνικανοῦνται τοὺς πόθους καὶ κέν-
τοιζαν τὶς ἐπιθυμίες. "Ακούγε στόνομα 'Αθηνᾶ, ἡ καλύ-
τερα ἐπειδὴ ἦταν ἀκόμα μικρή, 'Αθηνούλα.

Ζοῦσε, τύλιγμένη μέσα στὸ μανδύα τῆς ἥλικίας της
καὶ τῆς διμδοφιάς της, ἔχοντας ἐπίγυνωση πλήρη καὶ τῶν
δυοῦ. ἡ ἀφροντισιά, ἦταν τὸ τελειότερό της γνώρισμα ὑ-
στερα ἀπὸ τὴν διμορφιά της.

Φοροῦσε ἀκόμα φροθεματάκια κοντὰ καὶ κοντὲς με-
ταξωτές κάλτσες. Βουτηγμένη σὲ ἀρώματα ποὺ τὰ ἔδρισκε
ἄρθοντα στὸ μπουγντούρο τῆς μητέρας της, περονοῦσε ἀπὸ
τὰ σπήτια καὶ τὶς γειτονιές, σκορπίζοντας πόθους, γεμά-
τους ἀπὸ ἔνοχα δργιά, ποὺ μποροῦσαν τὰ συγκινήσουν
καὶ γυναικα ἀκόμα.

"Ἐνα πρωΐνδε ἔνπνησε δύσθυμη ἔνα ὅνειρο τὴν εἶχε
ταραξίει. "Ἐνα ὅνειρο ποὺ τὴν ἔκαμνε γιὰ πρώτη φορὰ
μελαγχολικὴ καὶ μεθυσμένη: "Ἐνα σφύξιμο ἀπὸ ἄνδρα,
σῆμη ἀκόηα ἐνὸς ἐρημικοῦ δρόμου, τὸν ὃποῖον δὲν εἶδε,
ὡς 19 χρονῶν, ἔνα φίλημα στὰ χεῖλη μεθυστικὸ ποὺ ἀ-
κόμα τῆς φαίνεται πῶς ἡ μουσικὴ του ἔξακολουθεῖ, καὶ
κλείνει τὰ μάτια της, νὰ τὸ ξανααισθανθεῖ, κι ἔνας λόγος: